

Technická univerzita v Košiciach, Fakulta BERG
HODNOTENIE HABILITAČNEJ PRÁCE
POSUDOK OPONENTA PRÁCE

Názov práce: **Identifikácia a vizualizácia turisticky nedostupného historického montánneho podzemia južnej časti Ďumbierskych Tatier**
Autor: **PaedDr. Pavel Hronček, PhD.**
Štud. program: **Získavanie a spracovanie zemských zdrojov** Akad. rok: **2017/2018**
Oponent: **PhDr. Ľudovít Hallon, DrSc.**
Pracovisko oponenta: **Historický ústav SAV Bratislava**

KOMENTÁR OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Zámery a ciele: Vzhľadom na bohaté dejiny baníctva na Slovensku sa problematika montánneho turizmu zaradila v ostatnom období medzi frekvencovanejšie témy z hľadiska teoretického spracovania aj praktického využitia. Napriek tomu sú doteraz pre potreby montánneho turizmu spracované len niektoré najznámejšie banské lokality, zatiaľ čo desiatky ďalších významných lokalít ostáva mimo záujmu odborníkov a pre širšiu verejnosť sú úplne neznáme. Preto je treba vysoko oceniť aktivity viacerých pracovníkov Fakulty BERG TÚ v Košiciach, ktoré sa predmetnými otázkami zaoberajú z rôznych zorných uhlov. Novým príspevkom Fakulty BERG v sledovanej oblasti výskumu je predkladaná habilitačná práca Dr. Pavla Hrončeka zameraná na veľmi hodnotné, ale zatiaľ iba čiastočne spracované a pre verejnosť takmer neznáme banské lokality na južných svahoch Ďumbierskej časti Nízkych Tatier. Autor sa podujal zmapovať dané lokality, zhodnotiť ich historický vývoj a význam, preskúmať ich aktuálny stav, vytvoriť ich vizualizáciu a predstrieť v teórii praxi možnosti ich využitia pre potreby montánneho turizmu. Je nutné hneď na začiatku zdôrazniť, že po stránke teoretickej aj technickej ide o mimoriadne náročné ciele, vyžadujúce rozsiahly historický pramenný výskum, technicky náročný a často nebezpečný terénny výskum, odborne zložité postupy vizualizácie, ako aj na invenciu náročné hľadanie praktického využitia, priblíženia radovému klientovi s ukázkami už v praxi realizovaných foriem rozvoja montánneho turizmu. V prípade, že by sa autorovi podarilo všetky uvedené ciele uskutočniť, išlo by o prácu s veľkým teoretickým aj praktickým prínosom.

Literatúra, pramene a metodológia: Habilitačná práca sa opiera o doterajší stav výskumu k hlavnej téme. Autor podľa môjho názoru vyčerpávajúcym spôsobom zmapoval a zhodnotil práce pojednávajúce o historickom vývoji, význame a využití sledovaných banských lokalít. Habilitácia však vychádza predovšetkým z pôvodného pramenného historického výskumu a z praktického terénneho výskumu. P. Hronček absolvoval rozsiahly výskum viacerých archívnych fondov, najmä fondov Slovenského banského archívu (dnes Štátneho archívu) v Banskej Štiavnici, Rakúskeho štátneho archívu vo Viedni a Štátneho archívu v Banskej Bystrici. Autor využil minimálne osem archívnych fondov. Hlavný objekt výskumu predstavovali banské mapy, ale aj ďalšie druhy archívnych prameňov, spravidla hospodárskeho charakteru. K pôvodným prameňom možno zaradiť aj viaceré využité publikácie od autorov z 18. a 19. storočia. Je na škodu vecí, že zoznam literatúry a prameňov v záverečnej časti habilitácie neobsahuje aj použité archívne fondy. Tieto sú obsiahnuté len v zozname skratiek.

Pokiaľ sa týka koncepcie práce a metodologických postupov, habilitácia má jasne a zrozumiteľne definované ciele, rozdelené do štyroch hlavných smerov, ktoré som naznačil vyššie. Osobitne vyzdvihujem vytýčenie a charakteristiku použitých metód. Autor venoval otázkam metodológie samostatnú kapitolu. Metódy delí do niekoľkých kategórií podľa povahy výskumu, či už išlo o historické metódy, postupy analýzy máp, metódy terénneho výskumu alebo moderné počítačové metódy a postupy aplikácie výskumu v praxi. Metodologické postupy čerpá z bohatej literatúry, ktorej súčasťou sú početné metodologické práce autora habilitácie.

Výsledky práce: Habilitačná práca v rozsahu 123 strán obsahuje deväť kapitol, tridsať podkapitol, ďalej úvod, zoznam obrázkov, tabuliek a skratiek, záver a zoznam literatúry a prameňov. Súčasťou je tiež habilitačná práca v elektronickej forme na CD nosiči. Habilitácia ďalej obsahuje predpísané úvodné časti (abstrakt v domacom a cudzom jazyku, čestné vyhlásenie, poďakovanie, obsah) a zodpovedá predpísaným štandardom. Dôležitou súčasťou predloženej práce je bohatý, názorný a po technickej stránke veľmi kvalitný obrazový materiál. Vlastné jadro práce nasleduje po spomínaných úvodných kapitolách, kde autor definuje hlavné ciele habilitácie a charakterizuje použité metodologické postupy. Obsah práce plne zodpovedá zvolenej téme a štyrom vytýčeným cieľom. P. Hronček najskôr oboznamuje s geografickými, geologickými a prírodno-klimatickými podmienkami skúmaného regiónu Ďumbierskych Tatier v minulosti a v súčasnosti. Potom už prístupuje ku štyrom kľúčovým celkom habilitácie. V prvom z nich, ktorý je obsiahnutý v piatej až šiestej kapitole na základe pramenného historického výskumu a prostredníctvom analýzy historických máp približuje historický vývoj všetkých doteraz známych banských diel a celého banského podzemia predmetného regiónu od prvých pokusov s baníctvom v keltskom období až do konca 18. storočia. Autor postupuje chronologicky a okrem historickej identifikácie jednotlivých diel rúdneho baníctva drahých kovov a železa hodnotí aj technické, technologické, hospodárske a personálne súvislosti tunajších montánnych dejín. Úvodný historiografický celok dizertácie mohol ešte podľa môjho názoru obsahovať kratšiu vstupnú podkapitolu, ktorá by čitateľa v základných bodoch oboznámila so širšími historickými súvislosťami dejín baníctva na dnešnom území Slovenska v sledovanom období. Druhý celok habilitácie, obsiahnutý v siedmej kapitole, vychádza predovšetkým z pôvodného terénneho výskumu autora a z prevzatých terénnych výskumov ďalších montánnych historikov, historických geografov, jaskyniarov a geológov. Oboznamuje s reálnym aktuálnym stavom banských diel a banského podzemia priamo v prírode, teda in situ. Poukazuje na historické a prírodné hodnoty jednotlivých banských diel pod povrchom, ako aj na povrchu a hodnotí možnosti ich využitia pre montánny turizmus, či už v prírode alebo prostredníctvom vizualizácie. Je vnútorne logicky štruktúrovaný podľa druhov banskej činnosti (banské štôlnie, šachty, chodby, komory, relikty hald, relikty rozpojovania hornín atď.). Obsahom ôsmej a deviatej kapitoly sú teoretické zdôvodnenia a praktické metodologické postupy vizualizácie zmapovaných banských diel (fotografie, 3D zobrazenia) a možné postupy a formy praktického využitia banských diel in situ, vizualizácii a banských pamiatok na montánny turizmus (výstavy, múzeá, naučné chodníky, sprístupnené banské diela a ich vizualizácie). Dôležité sú aj zdôvodnenia prečo niektoré banské diela v skúmanom regióne musia ostať neprístupné alebo dokonca utajené. Autor vo viacerých prípadoch vychádza z metód a postupov, ktoré sám v minulosti vypracoval a uverejnil. Prínosná je skutočnosť, že habilitácia okrem teoretických zdôvodnení a návodov prináša aj príklady aplikácie výsledkov výskumu v praxi (internetové turistické portály) a príklady už realizovaných aktivít v oblasti montánneho turizmu, ktoré autor sám inicioval. V danej súvislosti by som položil autorovi otázku či plánuje aj ďalšie formy využitia predkladaného výskumu a spracovania získaných poznatkov a materiálov v praxi.

Formálna stránka: Habilitačná práca zodpovedá predpísaným formálnym náležitostiam. Postupy citovania prameňov a literatúry sú z hľadiska noriem historiografie odlišné, ale korektné. Štylistická, jazyková a gramatická stránka habilitácie je na veľmi dobrej úrovni. V práci som nenašiel gramatické chyby a preklepy sa v práci nachádzajú len výnimočne. Vysoko oceňujem grafickú úpravu s početnými kvalitnými obrázkami a s názornými

tabuľkami.

Závěrečné hodnotenie: Autor Dr. Pavel Hronček si zvolil podnetnú, aktuálnu a doteraz len okrajovo spracovanú tému habilitácie. Predložená práca vychádza zo širokého bibliografického, ale najmä z pôvodného pramenného a terénneho výskumu. Má jasne definované hlavné ciele, ktoré sú rozdelené na štyri čiastkové ciele. Dôsledne rozpracované a zdôvodnené sú aj metodologické postupy habilitácie. Autor obsahom predkladanej práce splnil a v niektorých smeroch prekročil vytýčené ciele. K habilitačnej práci nemám zásadné pripomienky, len odporúčania vedľajšieho charakteru. Habilitácia prináša množstvo nových poznatkov a rozvíja metodologické postupy príslušného vedného odboru. Je prínosom v oblasti viacerých historických a prírodovedných disciplín. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujem, aby po úspešnej obhajobe bola PaedDr. Pavlovi Hrončekovi, PhD. udelená vedecko-pedagogická hodnosť docenta v študijnom odbore: získavanie a spracovanie zemských zdrojov.

V Bratislave 7. 8. 2018 PhDr. Ľudovít HALLON, DrSc.

Predloženú habilitačnú prácu na základe predchádzajúceho hodnotenia

ODPORÚČAM prijať k obhajobe

a po jej obhájení navrhujem udeliť akademický titul "docent (doc.) v odbore "

Podpisom na tomto posudku zároveň súhlasím s licenčnými podmienkami obsiahnutými v licenčnej zmluve na použitie posudku záverečnej práce, ktorá je súčasťou tohto posudku.

Dátum: 08.08.2018.....

podpis autora posudku

67